

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Výběrová a zadávací řízení

Eva Marečková

Centrum pro regionální rozvoj Brno
Kompetenční centrum pro veřejné zakázky
Brno
vedoucí oddělení

Obsah

- 01** Jak mít veřejné zakázky v IROP pod kontrolou
- 02** Předmět veřejné zakázky
- 03** Technické podmínky
- 04** Právní jistota při tvorbě zadávacích podmínek
- 05** Prevence diskriminačních požadavků na dodavatele
- 06** Správné a bezpečné využití § 46 ZZVZ
- 07** § 48 ZZVZ Kdy musí zadavatel účastníka vyloučit
- 08** Změny závazků ze smlouvy
- 09** Nárůst cen, indexace, inflační doložky, pamatovat na úpravu v ZD

01 Jak mít veřejné zakázky v IROP pod kontrolou

Předpisy

Jak mít veřejné zakázky v IROP pod kontrolou

- Pravidelně sledovat webové stránky IROP (MMČR, Centrum).
- Web Centra k VZ - <https://crr.gov.cz/irop/verejne-zakazky-v-projektech-irop-pohledem-centra/> (Metodické postupy a výkladová stanoviska, Nejčastější pochybení, Publikační činnost ve VZ).
- Využívat komunikační kanály Konzultačního servisu IROP2 (IROP2021–2027) <https://crr.gov.cz/kontakty/konzultacni-servis/> (před podáním žádosti o podporu).
- Účastnit se seminářů MMR ČR/Centra k plánovaným výzvám (součástí i téma VZ).

Jak mít veřejné zakázky v IROP pod kontrolou

- Zvážit případné využití externích zdrojů pro realizaci zadávacího/výběrového řízení (administrátor s prokázanou zkušeností a kvalitou).
- Znalost zákona o zadávání veřejných zakázek (vč. souvisejících výkladů, judikatury apod.) a vydaných metodik IROP k zadávání veřejných zakázek (MPZ).
- Soustředit se na včasné zahájení výběrového řízení vzhledem k termínům realizace projektu.
- V případě pochybností volit cestu „právní jistoty.“
- Ctít zadavatelské pravidlo: „Vím co dělám, a proč to dělám.“

Předpisy

Pravidla zadávání jsou stanovena v

Zákon č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ).

MPZ pro IROP2 účinný od 1.11.2021 ve znění Metodických stanovisek ministra pro místní rozvoj č. 1 - 4 dostupný zde dostupný zde:

<https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/metodicke-dokumenty/metodicke-dokumenty-v-gesci-mmr-cr/metodicky-pokyn-pro-oblast-zadavani-zakazek>

Obecná pravidla pro žadatele a příjemce, verze č. 5 účinná od 12.12.2025 – kapitola 5 Zadávání veřejných zakázek – uvedena další pravidla stanovená poskytovatelem dotace, dostupná zde:

<https://irop.gov.cz/cs/irop-2021-2027/dokumenty>

02 Předmět veřejné zakázky

Kdy jde o funkční celek

DOPORUČENÍ PRO ŽADATELE A PŘÍJEMCE ZE ZKUŠENOSTÍ CENTRA

- **Pečlivě vážit stanovení předmětu jedné VZ (funkční celek)**
- Při vymezení předmětu veřejné zakázky může dojít k porušení § 18 ZZVZ (6.4.5 MPZ) a základních zásad dle § 6 ZZVZ (6.1.1 MPZ) zejména v případě:
- zadavatel rozdělí jednu VZ tak, že dojde ke snížení PH pod stanovené limity (např. přístroje tvořící jeden celek a vzájemně nezbytné k funkčnosti zadá ve více VZ v režimu odpovídajícím vždy jen dané části a nikoliv celkové hodnotě všech částí/VZ).
- diskriminační sloučení předmětu VZ (např. sloučení stavebních prací a dodávky přístrojového vybavení, nábytku, IT vybavení atd., čímž omezí okruh dodavatelů).

Funkční celek

Sledovat vývoj právních názorů na význam pojmu „funkční celek“ :

Beze změny pro rozhodovací praxi – ve smyslu pouhého nahrazení věcné a místní souvislosti tímto pojmem.

Vs.

Změna pro rozhodovací praxi – funkční celek klade větší důraz na cíle a záměry zadavatele, kdy funkčnost celku je z pohledu zadavatele naplněna až realizací všech potřebných dílčích plnění.

ÚOHS-R0089/2021 /VZ, č.j. ÚOHS-20865/2021/161/Tmi ze dne 24.6.2021, kde se operovalo s pojmem „funkční účel“ a bylo uvedeno, že „V daném případě tak nelze dovodit to, že by chodníky společně naplňovaly účel bezpečného pohybu chodců po obci Těrlicko nebo společně (tedy jako celek) plnily jinou předvídanou funkci“.

03 Technické podmínky

Co požadovat a proč?

Technické podmínky

Při stanovení technických podmínek vždy důkladně zvážit, co a z jakého důvodu je v nich uvedeno.

Vymezení technických parametrů předmětu plnění odkazem na obchodní názvy a značky:

Vnímat zásadní rozdíl mezi ust. § 89 odst. 5 ZZVZ (7.2.4 MPZ) (zadavatel má důvod chtít toto konkrétní plnění) a ust. § 89 odst. 6 ZZVZ (obdobně 7.2.5 MPZ) (zadavatel u každého takového odkazu připouští nabídku rovnocenného řešení).

Např. požadavek na to, aby HDD měl technologii IntelliPower, což je označení funkčnosti vlastní produktům firmy Western Digital, ale jiné firmy tu samou technologii nabízejí také (jen pod jiným označením).

Např. požadavek, aby nějaký výrobek měl „jednoduché ovládání bez tlačítek, spínačů“ v situaci, kdy takový požadavek vede k jednomu jedinému výrobku na trhu a současně je zcela neopodstatněný vzhledem ke způsobu a prostředí použití.

Pozor na požadavek rovnocenného řešení podmíněný „100%kompatibilitou“ (zejména u ICT zakázek) –de facto ji splní pouze dané řešení.

Technické podmínky

- Porušení § 36 odst.1 ZZVZ (bodu 7.2.1 MPZ) příliš „úzkým“ (obvykle směřujícím k jednomu výrobku – viz. výše), nebo naopak příliš obecným vymezením technických podmínek:
- Neposkytnutí ZD v podrobnostech nezbytných pro zpracování nabídky – příliš obecná definice předmětu plnění (např. požadavek na dodání „učebnic pro výuku jazyků“ bez další podrobnosti; měrná jednotka typu komplet, soubor v položkovém rozpočtu bez detailního popisu).

04 Právní jistota při tvorbě zadávacích podmínek

Formulace požadavků

Věnovat odpovídající pozornost celému znění všech dokumentů, které zadavatel v souvislosti se zadávacím řízením vyhotovuje.

Např. nelze požadovat, aby obsahem písemného závazku jiné osoby prokazující dodavateli kvalifikaci, byla společná a nerozdílná odpovědnost této osoby za plnění zakázky společně s dodavatelem. Obsah závazku je primárně definován v § 83 odst. 1 písm. d) ZZVZ. Požadavek na společnou a nerozdílnou odpovědnost je dle § 83 odst. 4 ZZVZ přípustný jen ve vztahu k ekonomické kvalifikaci dle § 78 ZZVZ.

Uvedený požadavek je nepřipustným zpřísněním ZZVZ, když § 83 odst. 3 ZZVZ věta první obsahuje vyvratitelnou právní domněnku, že závazek jiné osoby, jejímž prostřednictvím dodavatel prokazuje kvalifikaci, je splněn tím, že se jiná osoba společně s dodavatelem písemně zaváže ke společné a nerozdílné odpovědnosti za plnění veřejné zakázky.

Jedná se fakticky o možnost prokázat splnění kvalifikace jinou osobou, resp. prokázat její podíl na plnění veřejné zakázky v rozsahu prokazované kvalifikace závazkem solidární odpovědnosti za realizaci zakázky. Volba způsobu prokázání kvalifikace jinou osobou je na vůli dodavatele a této jiné osoby.

V případě formulace zadávacích podmínek skrze přepis zákonných ustanovení jejich znění neupravovat (např. požadavky dle ust. § 83 ZZVZ).

Formulace požadavků

§ 83 odst. 2 ZZVZ dále stanoví, že prokazuje-li dodavatel prostřednictvím jiné osoby kvalifikaci a předkládá doklady podle § 79 odst. 2 písm. a), b) nebo d) vztahující se k takové osobě, musí dokument podle odstavce 1 písm. d) obsahovat závazek, že jiná osoba bude vykonávat stavební práce či služby, ke kterým se prokazované kritérium kvalifikace vztahuje.

Uvedený výklad byl potvrzen rozsudkem Městského soudu v Praze č. j. 11 A 92/2021-33 ze dne 20 7 2021.

Obdobně věc vykládá rovněž ÚOHS viz rozhodnutí č. j. ÚOHS-30735/2020/511MMI ze dne 2. 10.2020.

05 **Prevence diskriminačních požadavků na dodavatele**

Kvalifikace

Kvalifikace

- **Zvolit přiměřené požadavky na kvalifikaci vzhledem k předmětu VZ.**

- Pokud zadavatel požaduje prokázání kvalifikace, musí v zadávací dokumentaci přiměřeně vzhledem ke složitosti a rozsahu předmětu zakázky stanovit:
 - ✓ která kritéria kvalifikace požaduje,
 - ✓ minimální úroveň pro jejich splnění,
 - ✓ doklady, jež mají dodavatelé předložit (v kopiích nebo je mohou nahradit čestným prohlášením, pokud to zadavatel umožní), a
 - ✓ pravidla pro prokázání části kvalifikace jinou osobou, bude-li taková pravidla vyžadovat.

Kvalifikace

Zvážit, v jakém rozsahu kvalifikační požadavky stanovit. A zda jsou vůbec potřeba.

Účelem je primárně vymežit okruh potenciálních dodavatelů schopných poskytnout zadavateli požadované plnění (nikoliv vybrat z nich „nejkvalitnějšího“).

Zvolit taková kvalifikační kritéria, která jsou samostatně i v souhrnu přiměřená předmětu plnění veřejné zakázky, komplikovanosti a rozsáhlosti předmětu plnění.

Důkladně zvážit formulaci požadavků a jejich možný dopad na okruh potenciálních dodavatelů (např. reference či vzdělání členů).

Kvalifikace – problematické požadavky

Požadavek na reference realizované na typově zcela totožném či blízkém objektu, jakým je předmět plnění VZ:

- Typicky zadavatel (škola, nemocnice) vyžaduje referenční stavby realizované na objektu školy nebo na kulturní centrum.
- Neexistuje objektivní věcné opodstatnění dané předmětem VZ, přičemž předmět VZ by mohl provést i dodavatel, který má zkušenosti s rekonstrukcí nebo stavebními úpravami jiných objektů.

„Provádění staveb, jejich změn a odstraňování“ jako tzv. multiprofesní živnostenské oprávnění:

- Nevyžadovat s tímto požadavkem další dílčí živnostenská oprávnění na řemeslné nebo volné živnosti.

„Projektová činnost ve výstavbě“ v rámci VZ na stavební práce:

- Nevyžadovat, jestliže součástí VZ není zpracování projektové dokumentace, která je dle stavebního zákona označena jako vybraná činnost ve výstavbě.
- Dokumentace skutečného provedení stavby není vybranou činností ve výstavbě.

Nepřiměřenost k předmětu: např. ISO 14001 a dva stavbyvedoucí (inženýři) u menších nekomplikovaných staveb.

06 Správné a bezpečné využití

§ 46 ZZVZ

§ 46 ZZVZ (8.2.3 dle MPZ) – kdy pomáhá

§ 46 ZZVZ

▪ Zvážit možnost uplatnění výzvy dle § 46 ZZVZ (dle bodu 8.2.3 MPZ) – potenciál porušení 3E

- Zadavatel postupuje v rozporu se zásadami hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti vynaložených veřejných prostředků (dále rovněž „zásady 3E“), když vyloučí dodavatele s nejuvhodnější nabídkou z další účasti ve VŘ nebo ZŘ z důvodu nesplnění zadávacích podmínek (např. nedoložení splnění technických kvalifikačních předpokladů, neoceněné položky v rozpočtu, nejasná specifikace nabízeného předmětu plnění apod.), aniž by dodavatele vyzval k objasnění nebo doplnění nabídky dle § 46 odst. 1 ZZVZ (bod 8.2.3 MPZ), a měl postaveno najisto, že tento dodavatel není schopen nedostatky nabídky ani po doplnění zhojit (pokud je náprava možná).
- Výše uvedený postup však nelze použít v případě, že se jedná o údaje nebo doklady, které se vztahují ke kritériím hodnocení nabídek. Pozor – za objasnění dle § 46 odst. 3 ZZVZ lze považovat opravu položkového rozpočtu, pokud není dotčena celková nabídková cena nebo jiné kritérium hodnocení nabídek.
- Vyloučení účastníka z účasti ve VŘ nebo ZŘ z důvodu nesplnění zadávacích podmínek a nevyužití možnosti v ustanovení § 46 odst. 1 ZZVZ (bod 8.2.3 MPZ) a nevyzvání účastníka k doplnění dokladů/údajů, ačkoliv takový účastník předložil nabídku s nejnižší nabídkovou cenou, přičemž byla hodnocena pouze nejnižší nabídková cena a jedná se o zhojitelné vady nabídky je rovněž porušením povinnosti zadavatele postupovat dle čl. 5.1 Obecných pravidel pro žadatele a příjemce, ve spojení s § 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů.
- K nutnosti dodržování zásad 3E se vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 5. 6. 2008, č. j. 1 Afs 20/2008-152, podle nějž základním cílem zadávání veřejných zakázek „je zajištění hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti nakládání s veřejnými prostředky. Zákon tohoto cíle dosahuje především vytvářením podmínek pro to, aby smlouvy, jejichž plnění je hrazeno z veřejných prostředků, byly zadavateli uzavírány při zajištění hospodářské soutěže a konkurenčního prostředí mezi dodavateli.“

§ 46 ZZVZ

Pozor však na umožnění materiální změny nabídky - § 46 odst. 2 ZZVZ

Postupem dle § 46 ZZVZ nelze umožnit materiální změnu podané nabídky např. nahrazení původně nabídnutého výrobku, který nesplňoval všechny technické požadavky zadavatele, výrobkem, který vše již splňuje. Tím zadavatel umožní materiální změnu nabídky po uplynutí lhůty pro podání nabídek a ve vztahu k vybranému dodavateli poruší § 48 odst. 8 ZZVZ ve spojení s § 48 odst. 2 písm. a) ZZVZ, když ho nevyloučí. *Pozn. Úprava MPZ v bodě 8.2.3 je mírnější než § 46 ZZVZ.*

Při posuzování je nutno rozlišovat mezi formální změnou nabídky a materiální změnou nabídky (Viz rozhodnutí ÚOHS č. j. ÚOHS-11849/2020/322/Bvi ze dne 21.4.2020).

Za materiální změnu nabídky může být považována i změna harmonogramu (k tomu ÚOHS č. j. ÚOHS-25009/2021/500AIV ze dne 26.7.2021 „na základě zpracovaného harmonogramu prací vyjadřuje účastník zadávacího řízení svoji nabídku ohledně lhůty, ve které je schopen realizovat a dokončit dílo.“).

07 § 48 ZZVZ Kdy musí zadavatel účastníka vyloučit

§ 48 ZZVZ - Porušení zadávacích podmínek

§ 48 ZZVZ - Porušení zadávacích podmínek

Zadavatel musí vždy posoudit veškeré požadované parametry – i minimální odchylka je porušením zadávacích podmínek.

Např.: zadavatel postupoval v rozporu s §48 odst. 8ZZVZ (8.2.8 MPZ) ve spojení s ust. § 48 odst. 2 písem. a) ZZVZ (8.2.4 MPZ), neboť nevyloučil vybraného dodavatele z účasti ve výběrovém řízení, ačkoliv vybraným dodavatelem v nabídce předložené vyšetřovací křeslo nespĺnilo zadávací podmínku elektricky nastavitelnou výšku v rozpětí min. 650-900 mm, stanovenou v technické specifikaci, když u předmětného vyšetřovacího křesla byl v nabídce uveden rozsah 860-1060 mm, přičemž tento postup zadavatele ovlivnil výběr nevhodnější nabídky.

Rozhodovací praxe ÚOHS: např. rozhodnutí č. j. ÚOHS-S155/2012/VZ-7797/2012/550/SMo ze dne 8.8.2012 (nesplnění požadavku na výkon projektoru 24 500 lumen) nebo rozhodnutí č. j. ÚOHS-S0071/2018/VZ-11729/2018/523/Hvo ze dne 20. 4. 2018 potvrzené rozhodnutím předsedy ÚOHS č. j. ÚOHS-R0073/2018/VZ-20851/2018/322/Dja ze dne 16. 7. 2018 (analyzátoř s biochemickým a imunochemickým modulem nedisponovaly řídícím softwarem v českém jazyce, včetně chybových a varovných hlášení) nebo rozhodnutí ÚOHS č. j. ÚOHS-S0245/2018/VZ-24395/2018/533/Bku ze dne 21. 8. 2018 (nesplnění požadavku na digitální RF systém využívající paralelní techniku a disponující min. 64 kanály; v nabídce přístroj s pouze 48 kanály).

Ekonomická výhodnost nabídky nemůže převážit fakt, že obsah nabídky nespĺňuje zadávací podmínky stanovené zadavatelem; obecně není vyloučeno, že právě nesplnění zadávacích podmínek může být často důvodem, proč je nabídková cena určitého dodavatele podstatně nižší než u jeho konkurentů.

Zásady 3E nemají aplikační přednost před splněním zadávacích podmínek, např. rozhodnutí ÚOHS č. j. ÚOHS-S0032/2018/VZ-08517/2018/541/AHr ze dne 20. 3. 2018).

08 Změny závazků ze smlouvy

§ 222 ZZVZ (9.2 dle MPZ)

§ 222 ZZVZ (9.2 MPZ) – Změny závazků ze smlouvy

Zadavatel musí vždy...

Věnovat odpovídající pozornost již přípravě smlouvy.

Zvážit „rozložení sil“ mezi zadavatelem a dodavatelem a zda chtít silnou pozici opravdu využít.

Znát obsah své smlouvy a povinnosti obou stran.

Případné odchylky v plnění a potřebu změn řešit průběžně, včetně zajištění potřebných podkladů.

Vždy učinit závěr o přípustnosti změny ještě předtím, než je umožněna (typicky uzavřením dodatku).

§ 222 ZZVZ (9.2 MPZ) - Změny závazků ze smlouvy

Zákaz podstatné změny se uplatňuje již při uzavírání smlouvy.

Nejčastěji pochybení spadají do problematiky:

- termínů plnění (posun období plnění, prodloužení lhůty),
- nevyžadování sjednaných bankovních záruk (či pojištění),
- neuplatňování sjednaných smluvních pokut,
- změna platebních podmínek (zálohy, zádržné),
- zmírnění povinností pro zhotovitele.

Hodnota změny se pro účely dodržení finančního limitu změny „de minimis“ stanoví jako absolutní hodnota všech provedených změn, tj. absolutní hodnota provedených víceprací a neprovedených méněprací.

Podle tabulky finančních oprav se za daný typ porušení pravidel ukládá finanční oprava ve výši

25 % z částky poskytnuté podpory na veřejnou zakázku!

09 **Nárůst cen, indexace, inflační doložky, pamatovat na úpravu v ZD**

Nárůst cen, indexace, inflační doložky

- „Metodické doporučení k růstu cen materiálů, zboží, výrobků a komodit ve veřejných zakázkách“ plus doplnění „Výhrada změny závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku na stavební práce prostřednictvím indexace cen“ dostupné:
- zde <https://portal-vz.cz/metodiky- stanoviska/metodiky-k-zakonu-c-134-2016-sb-o-zadavani-verejnych-zakazek/metodicka-stanoviska/>
- „*SPOLEČNÉ STANOVISKO ÚOHS A MMR K PROBLEMATICE NÁRŮSTU CEN STAVEBNÍCH MATERIÁLŮ VE VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH*“ dostupné:
- zde <https://uohs.gov.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/verejne-zakazky/3110-spolecne-stanovisko-uohs-a-mmr-k-problematice-narustu-cen-stavebnich-materialu-ve-verejnych-zakazkach.html>

Nárůst cen, indexace, inflační doložky

- Příjemce se v případě navýšení cen může odvolávat na
- Indexaci ČSÚ
- Pokud příjemce disponuje rozpočtem ve formátu kompatibilním s rozpočtářskými programy je možné pro kontrolu využít související cenové soustavy
- Průzkum trhu
- Znalecký posudek

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Děkuji za pozornost

Jméno

Eva Marečková

Kontakt

+420 731 663 819

eva.mareckova@crr.gov.cz